

Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Saken gjelder: Avlysning/totalforkastelse. Miljøbestemmelsen § 7-9. Ulovlig tildelingskriterium.

Innklagede gjennomførte en åpen anbudskonkurranse for inngåelse av rammeavtale for utførelse av installasjons- og vedlikeholdsarbeid innen rør og VVS. Klager anførte at innklagede hadde brutt sine forpliktelser etter forskriften § 7-9 ved verken å oppstille tildelingskriterier knyttet til klima og miljø eller å gi en tilstrekkelig begrunnelse for å gjøre unntak fra denne plikten, og at det forelå avlysningsplikt. Klager anførte videre at prisskjemaet var ulovlig uklart, og at også dette medførte plikt til å avlyse konkurransen. Klagenemnda kom til at innklagede hadde brutt sin forpliktelse til å vekte klima og miljø med minimum 30 prosent og at det derfor forelå avlysningsplikt.

Klagenemndas avgjørelse 1. september 2025 i sak 2025/0910

Klager: Midbøe AS

Innklaget: Sykehusinnkjøp HF

Klagenemndas medlemmer: Sverre Nyhus, Hanne S. Torkelsen og Elisabeth Wiik

Bakgrunn:

(1) Sykehusinnkjøp HF (heretter *innklagede*) kunngjorde 8. april 2025 en åpen anbudskonkurranse for inngåelse av rammeavtale for utførelse av installasjons- og vedlikeholdsarbeid innen rør og VVS. Rammeavtalen hadde en varighet på to år med opsjon på forlengelse i ett + ett år. Anskaffelsens verdi var estimert til maksimalt 45 millioner kroner ekskl. mva. Tilbudsfrist var 5. mai 2025.

(2) I konkurransegrunnlaget var det skrevet følgende om anskaffelsens formål og omfang:

«Helse Stavanger HF ønsker å inngå rammeavtale med et rørleggerfirma for utførelse av installasjons- og vedlikeholdsarbeid innen rør og VVS på institusjonene i helseforetaket. Helse Stavanger HF ønsker tilbud på timepris og påslag materiell knyttet til installasjons- og vedlikeholdsarbeid. [...]

I tillegg til normal drift og vedlikeholdsarbeid så skal Helse Stavanger HF iverksette «mellomfaseprosjektet». Mellomfaseprosjektet er ett prosjekt for ombygging og tilpassing av eksisterende bygningsmasse på Våland til poliklinisk drift og dagbehandling. [...]

Oppdragsgiver anslår at om lag 60 % av omfanget vil være tjenester og 40 % vil være varekostnad.»

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (3) Kontraktstildeling skulle skje på grunnlag av hvilket tilbud som hadde lavest pris. Det var gitt følgende begrunnelse for at det ikke var oppstilt tildelingskriterier knyttet til klima- og miljø:

«Det er i denne anskaffelsen ikke oppstilt tildelingskriterium etter anskaffelsesforskriften § 7-9 andre ledd. I Anskaffelsen er det vurdert som klart at bruk av minstekrav til miljøledelsessystem og kildesortering av avfall vil gi en bedre klima- og miljøeffekt enn man oppnår ved å vekte klima- og miljø med 30 %. Effekten som oppnås ved å stille minstekrav er å sikre at leverandøren jobber med miljøledelse. Gjennomført markedsundersøkelse viser at flere potensielle tilbydere oppfyller minstekravene, men ikke alle. Markedet er dermed modent for å sette minstekrav og kvalifikasjonskrav til klima- og miljø. Fastsettelse av slike minstekrav vil etter oppdragsgivers vurdering gi en bedre klima- og miljøeffekt ved at man sikrer at vinnende tilbyders tjenester oppfyller miljøkravene som er satt, noe man ikke er sikret gjennom å vekte tilsvarende krav med 30%.»

- (4) I kravspesifikasjonen var det oppstilt to krav knyttet til miljø. Begge krav var kategorisert som minstekrav:

«Miljø

Leverandør skal behandle og kildesortere alt avfall i samsvar med avfallsforskriften og oppdragsgivers rutiner. Det er siste revisjon som skal alltid være gjeldende.

Leverandør er ansvarlig for rydding og rengjøring av områder etter arbeid og sørge for levering av avfall til godkjent deponi. Utstyr og verktøy skal ryddes sammen hver dag ved arbeidstidens slutt med mindre annet er avtalt særskilt.

[...]

Miljøledelse

Leverandørene skal være tredjepartssertifisert som miljøledelse, i form av EMAS, ISO 14001 eller Miljøfyrtårn.

Sertifiseringen skal være gyldig ved avtalestart og i hele kontraktsperioden.

Dersom leverandør skal re-sertifiseres i løpet av kontraktsperioden, skal nytt gyldig sertifikat sendes til Sykehusinnkjøp HF så snart det er klart og uten oppfordring. Oppdragsgiver vil også godta andre tilsvarende attester utstedt av organer i andre EØS-stater.»

- (5) I prisskjemaet skulle leverandørene prise timebaserte arbeider og materialer. Under fanen «Veiledning for utfylling av prislister» var det angitt at:

«Det skal tilbys timepriser i henhold til oppdragsgivers beskrivelse av stillingstype i prisskjema. Alle hvite felt i prisskjemaet skal fylles ut. [...] Felt som er fargelagt skal ikke fylles ut eller endres. Disse inneholder enten faste verdier, eller faste formler som beregner verdiene.

[...]

*Tilbyder skal angi den timeprisen som gjelder for hver linje. Det skal **ikke** angis timepris på f.eks. dagarbeid, også angi tillegg for kveld og natt. Det skal alltid gis totalpris per time for hver linje for hvert tidsrom det gis pris på.»*

- (6) Under timebaserte arbeider skulle det oppgis priser for tilbudt personell fordelt på fire stillingskategorier: «Prosjektleder/ingeniør», «Arbeidende Rørlegger - Bas med Norsk godkjenning», «Fagarbeider/rørlegger med godkjenning fra NOKUT» og «Lærning». For hver stillingskategori hadde oppdragsgiver estimert et årlig antall timer. Leverandørens utfylte timepris ble automatisk multiplisert med dette timeantallet slik at det ble generert en totalsum.
- (7) Før tilbudsfristens utløp mottok innklagede to tilbud, fra Midbøe AS (heretter *klager*) og Bravida Norge AS.
- (8) Den 9. mai 2025 ble leverandørene informert om at kontrakt var tildelt Bravida Norge AS (heretter *valgte leverandør*).
- (9) Klager påklaget tildelingsbeslutningen 14. mai 2025. Innklagede opprettholdt tildelingen 15. mai 2025.
- (10) Klagen ble brakt inn for Klagenemnda for offentlige anskaffelser den 13. juni 2025. Klagebehandling startet 16. juni 2025, jf. klagenemndsforordningen § 13.
- (11) Innklagede har bekreftet at kontraktsinngåelse avventes til klagenemnda har behandlet klagen, og saken er derfor gitt prioritert behandling.
- (12) Nemndsmøte i saken ble avholdt 25. august 2025.

Anførsler:

Klager har i det vesentlige anført:

- (13) Innklagede har urettmessig gjort unntak fra plikten til å vekte klima- og miljøhensyn med 30 prosent. Unntaket er snevert, og det foreligger en høy terskel for å benytte unntaket. Kravene om miljøledelsessystem og kildesortering er ikke strenge, og de fleste leverandørene oppfyller dem allerede. Kravet om at leverandørene skal oppfylle avfallsforskriften, er dessuten lovfestet og bidrar i seg selv ikke til bedre klima- og miljøeffekt. Innklagedes forklaring er på dette punkt lite treffende, blant annet fordi det ikke er tatt hensyn til både hovedprosjektet og mellomfaseprosjektet. Det at innklagede selv sier at flere potensielle leverandører oppfyller minstekravene, tilsier videre at det er nødvendig å oppstille et tildelingskriterium om klima og miljø vektet med 30 prosent, for å oppnå formålet med § 7-9. Kravene som er stilt i denne konkurransen, er mindre strenge enn krav i saker hvor klagenemnda har konstatert brudd på § 7-9 (2), se klagenemndas avgjørelse i sak 2025/322.
- (14) Det er heller ikke gitt en tilstrekkelig begrunnelse for unntaket. Begrunnelsen inneholder ingen redegjørelse for anskaffelsens klimabelastninger, og det sies ingenting om hvorfor krav om miljøledelsessystem og avfallshåndtering klart vil gi en bedre klima- og miljøeffekt enn et tildelingskriterium. Det er heller ikke grunnlag for å si at anskaffelsens miljøbelastning er lav slik at det må være enklere å fravike hovedregelen om at klima og miljø skal vektes med 30 prosent. Det vil alltid være visse utslipp knyttet til materiell og

transport, blant annet i forbindelse med produksjon, avfallshåndtering og levetid. Hvorvidt det benyttes nullutslippskjøretøy, vil ha betydelig effekt på klima og miljø.

- (15) Prisskjemaet er uklart med hensyn til fordelingen av personell i kategoriene «*Arbeidende rørlegger - Bas med norsk godkjenning*» og «*Fagarbeider/rørlegger med godkjenning fra NOKUT*». Språklig sett, og fra et bransjeperspektiv, gir ikke inndelingen et klart skille mellom ulikt personell. Den første kategorien må forstås slik at rørlegger og bas skal prises i samme kategori. Den andre kategorien sikter etter sin ordlyd til andre typer arbeidere enn rørleggere, og for øvrig kun arbeidere med utenlandsk fagutdanning. Inndelingen er uklar og overlappende, og ikke enhver normalt påpasselig leverandør vil forstå prisskjemaet på samme måte. Uklarheten kan ha ført til at leverandørene har inngitt pristilbud på ulikt grunnlag, slik at tilbudssummen det skulle evalueres på, har blitt feil. At det skilte hele 1,7 millioner kroner mellom de to innkomne tilbudene, tyder på at dette har skjedd.
- (16) Det er en rekke andre feil og uklarheter i prisskjemaet. I konkurransegrunnlaget er det under tildelingskriteriene vist til prisskjema for «*elektro*». Kolonnen for materiell viser til «*øvrig*» materiell uten at det er tydelig hva det henvises til. Det er oppgitt ulike instruksjoner for utfylling av priser på materiell, ved at det noen steder er bedt om nettoppris med påslagsprosent og andre steder er bedt om netto innkjøpspris. Innklagede foretok også en ulovlig endring av konkurransegrunnlaget etter tilbudsfristen ved å legge til en formel som manglet i en av cellene i prisskjemaet.
- (17) Innklagede plikter å avlyse konkurransen. Feilene i prisskjemaet og den manglende vekten av miljøkriterier med tretti prosent, kan ha virket inn på konkurranseutfallet. På dette tidspunktet kan ikke feilen rettes på annen måte enn ved avlysning av konkurransen.

Innklagede har i det vesentlige anført:

- (18) Vilkårene for å oppstille krav om klima og miljø istedenfor å vekte miljøkriterier med 30 prosent, er oppfylt. Anskaffelsen består av 60 prosent tjenester og 40 prosent vare- og materialkostnader. Klimaavtrykket og miljøbelastningen til tjenestene som skal utføres og transport i forbindelse med tjenesteytelsene, er begrenset. Den vesentligste delen av anskaffelsens klimaavtrykk og miljøbelastning knytter seg til indirekte utslipp fra produksjon av materialer. Det er vurdert som lite hensiktsmessig å oppstille tildelingskriterium knyttet til utslipp fra materialproduksjon, og utslippene det er tale om er heller ikke særlig store. Hva gjelder mellomfaseprosjektet, har leverandørene begrenset påvirkning i valg av materialer og energieffektive løsninger. Klimaavtrykket og miljøbelastningen knytter seg ellers til avfallshåndtering. Det er ansett som best å oppstille krav om overoppfyllelse av de allerede strenge kravene i avfallsforskriften og TEK17, fremfor å legge opp til konkurranse på tildelingskriterier. Det er ikke identifisert egnede, relevante og forholdsmessige tildelingskriterier om klima- og miljøhensyn vurdert opp mot kontraktsgjenstanden. Det er derfor klart at best klima- og miljøeffekt oppnås gjennom krav til kildesortering og miljøledelse i kravspesifikasjonen. Markedsundersøkelser viser at markedet er modent for disse kravene, og de har en reell effekt.
- (19) Bruken av unntaket i § 7-9 (4) er tilstrekkelig begrunnet. Hvilke krav som stilles til begrunnelsen, beror på den konkrete anskaffelsen. I den forbindelse må anskaffelsens klima- og miljøavtrykk være et sentralt moment. Denne anskaffelsen har et beskjedent

klimaavtrykk, og miljøbelastningen er lite egnet som konkurranseparameter. I begrunnelsen er det vist til markedsundersøkelser. Det fremgår også forutsetningsvis at avfall er vurdert som sentralt for miljøpåvirkningen, og at et krav om miljøledelse vil ha positivt effekt på klima og miljø. Oppdragsgivere plikter ikke å redegjøre for alle mulige tildelingskriterier. Dersom begrunnelsen ikke anses tilstrekkelig, er ikke mangelfull begrunnelse en feil som kan føre til avlysningsplikt.

- (20) Prisskjemaet er ikke uklart med hensyn til hvilket personell som er omfattet av de ulike stillingstypene. Det fremgår klart at det under «*Arbeidende Rørlegger - Bas med Norsk godkjenning*» skal prises arbeidende rørleggerbaser med norsk godkjenning. Bindestreken markerer at det kun er de arbeidende rørleggerne som opptrer som bas, som skulle prises i denne kategorien. At «*Bas*» er skrevet med stor «*B*», kan ikke ha gitt en rimelig opplyst og normalt påpasselig leverandør grunn til å tro at kategorien omfattet både rørleggerbaser og andre arbeidende rørleggere. Prisskjemaets systematikk underbygger at det var klart hvilket personell som inngikk i kategorien. Dersom det var meningen å omfatte både arbeidende rørleggere og arbeidende rørleggerbaser, hadde man brukt en annen formulering. Når det gjelder kategorien «*Fagarbeider/rørlegger med godkjenning fra NOKUT*», skulle det her tilbys pris på fagarbeidere og rørleggere som ikke var bas. Når prisskjemaet leses i sammenheng, fremgår dette klart. Kravet om NOKUT-godkjenning gjelder naturligvis kun der tilbudte fagarbeidere og rørleggere har utenlandsk utdanning. Ingen av leverandørene har stilt spørsmål om hvilket personell som er omfattet av de ulike stillingstypene.
- (21) Klagers anførsel om at «*hele prisskjemaet generelt sett er gjennomsyret av feil og uklarheter*» inneholder ingen påstand om brudd på en konkret bestemmelse i anskaffelsesregelverket, og den etterlater usikkerhet med hensyn til om det anføres at regelverket er brutt. Anførselen må derfor avvises som uhensiktsmessig for behandling. Innklagede er enig med klager i at konkurransegrunnlagets inneholder enkelte opplysninger som ikke harmonerer godt med arkfanen for enhetspriser i prisskjemaet. Ingen av disse opplysningene er imidlertid egnet til å skape tvil om hvordan prisskjemaet skulle fylles ut. Henvisningen til «*Prisskjema Elektro*» er opplagt feilskrift. Det fremgår videre klart at leverandørene skulle fylle ut påslagsprosenter på materiell, og ikke priser på materiell. Prisskjemaet åpnet ikke for sistnevnte alternativ. Bruken av ordet «*øvrig*» skaper heller ingen tvil hos en normalt påpasselig leverandør, om hvordan prisskjemaet skal fylles ut. Ingen av leverandørene stilte spørsmål om hvordan prisskjemaet skulle fylles ut.
- (22) Det er ikke foretatt noen ulovlig endring i prisskjemaet. Cellen E9 skulle inneholde en matematisk formel for utregning av evalueringsprisen for prosjektleder/ingeniør for natt/søndag/helligdag. Uten formelen, ble ikke evalueringsprisen for dette arbeidet inkludert i den samlede evalueringssummen for samtlige priselementer. Det er tale om retting av en opplagt feil. Det er vanskelig å se at feilen kan ha hatt betydning for tilbudsutformingen eller deltakerinteressen. Den knyttet seg dessuten til en svært liten del av anskaffelsen.

Klagenemndas vurdering:

- (23) Klager har deltatt i konkurransen og har saklig klageinteresse, jf. forskrift om klagenemnd for offentlige anskaffelser § 6. Klagen er rettidig. Konkurransen gjelder anskaffelse av rørleggertjenester, som i hovedsak er en tjenesteanskaffelse. Anskaffelsens verdi er estimert til kroner 45 millioner ekskl. mva. I tillegg til lov 17. juni 2016 nr. 73 om

offentlige anskaffelser (heretter *loven*) følger anskaffelsen forskrift 12. august 2016 nr. 974 om offentlige anskaffelser (heretter *forskriften*) del I og del III, jf. forskriften §§ 5-1 og 5-3.

Miljøbestemmelsen i § 7-9

- (24) Klagenemnda tar først stilling til om innklagede har brutt forskriften § 7-9 ved ikke å ha oppstilt tildelingskriterier om klima og miljø.
- (25) Det følger av forskriften § 7-9 (1) at «*krav og kriterier etter denne bestemmelsen skal ha som mål å redusere anskaffelsens samlede klimaavtrykk eller miljøbelastning*». I § 7-9 (2) oppstilles en plikt for oppdragsgivere til å «*vekte klima- og miljøhensyn med minimum tretti prosent*». Etter § 7-9 (4) kan tildelingskriteriet erstattes med klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen, dersom det er «*klart*» at dette gir en bedre klima- og miljøeffekt og dette «*begrunnes i anskaffelsesdokumentene*».
- (26) I § 7-9 (1) angis formålet med de krav og kriterier som er påkrevd etter bestemmelsen. Av ordlyden kan det utledes at oppdragsgiver skal identifisere og forsøke å avhjelpe anskaffelsens påvirkning på klima og miljø ved å stille krav og kriterier. Oppdragsgiver må derfor kartlegge hvilke klimaavtrykk og miljøbelastninger anskaffelsen har, og vurdere hvilke klima- og miljøtiltak som vil ha effekt på disse.
- (27) Etter § 7-9 (4) kan krav i kravspesifikasjonen anvendes istedenfor tildelingskriterier når det er «*klart*» at dette gir en bedre klima- og miljøeffekt enn å stille tildelingskriterium om klima og miljø som er vektet 30 prosent. Ordlyden «*klart*» tilsier at krav i kravspesifikasjonen må gi en objektivt bedre effekt på klima og miljø, enn om dette hensynet ivaretas i tildelingskriteriene. Det er tilstrekkelig at effekten er marginalt bedre, se klagenemndas avgjørelse i sak 2024/1387, avsnitt 24. Formålet med bestemmelsen tilsier at det er den samlede klima- og miljøeffekten til kravene i kravspesifikasjonen som må vurderes opp mot eventuelle tildelingskriterier, jf. § 7-9 (1). Terskelen for å anse krav i kravspesifikasjonen for klart å ha bedre klima- og miljøeffekt, må fastsettes konkret i den enkelte anskaffelsen. Både anskaffelsens verdi og størrelsen på dens klima- og miljøbelastning, er relevante momenter, se klagenemndas avgjørelse i sak 2025/666, avsnitt 27.
- (28) En forutsetning for å kunne vurdere effekten av å stille krav i kravspesifikasjonen, er at oppdragsgiver sikrer et «*tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag*», se klagenemndas avgjørelse i sak 2025/356, avsnitt 26. Et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag kan for eksempel sikres gjennom markedsdialog eller andre undersøkelser. Hvilke undersøkelser som kreves, må vurderes konkret. Klagenemnda har tidligere lagt til grunn at krav i kravspesifikasjonen kan være bedre egnet enn tildelingskriterier til å ivareta klima- og miljøhensyn, dersom leverandørene i det aktuelle markedet i alminnelighet oppfyller kravene på samme vis, se klagenemndas avgjørelse i sak 2024/1387, avsnitt 23. Synspunktet er at effekten av å konkurrere på oppfyllelse blir liten når alle leverandørene antas å kunne oppfylle likt.
- (29) Ved vurderingen av om innklagede har sannsynliggjort at det er «*klart*» at krav i kravspesifikasjonen gir en bedre klima- og miljøeffekt enn et tildelingskriterium vektet 30 prosent, tar klagenemnda utgangspunkt i den begrunnelsen innklagede har gitt i konkurransegrunnlaget. Begrunnelsen er gjengitt i sin helhet i avsnitt 3.

- (30) Av begrunnelsen fremgikk det at innklagede hadde foretatt markedsundersøkelser knyttet til de to minstekravene som var stilt – om miljøledelse og avfallshåndtering. I begrunnelsen var det kun disse kravene som var omtalt, og det fremgikk dermed ikke hvorvidt innklagede hadde identifisert øvrige forhold som virket inn på anskaffelsens samlede klimaavtrykk og miljøbelastning. Videre var omtalen av effekten ved å oppstille krav fremfor å vekte tildelingskriterier med 30 prosent, generell. Den inneholdt heller ingen henvisninger til kravenes innhold og de konkrete effektene man ville oppnå ved å stille kravene. Etter klagenemndas syn har ikke innklagede gjennom den samtidige begrunnelsen sannsynliggjort at det var «klart» at krav i kravspesifikasjonen ga den beste klima- og miljøeffekten. Dette utgjør et brudd på begrunnelsesplikten i § 7-9 (4).
- (31) Når begrunnelsen i anskaffelsesdokumentene ikke anses tilstrekkelig, har klagenemnda tidligere sett hen til innklagedes etterfølgende begrunnelser for å vurdere om forutsetningene for bruk av unntaket i § 7-9 (4) har vært sannsynliggjort, se for eksempel klagenemndas avgjørelser i sakene 2025/666, avsnitt 33 flg. og 2025/726, avsnitt 46 flg. Den etterfølgende begrunnelsen må dokumentere at vilkårene for å anvende unntaket i § 7-9 (4) var oppfylt på kunngjøringstidspunktet, se til sammenlikning klagenemndas avgjørelse i sak 2025/322, avsnitt 46.
- (32) Spørsmålet er om innklagede har sannsynliggjort at det på kunngjøringstidspunktet var «klart» at det å stille krav i kravspesifikasjonen ga en bedre klima- og miljøeffekt enn å oppstille et tildelingskriterium vektet med 30 prosent.
- (33) Overfor klagenemnda har innklagede opplyst at det i forkant av anskaffelsen ble identifisert flere ulike aspekter ved anskaffelsens påvirkning på klima og miljø. Innklagede har forklart at anskaffelsens klimaavtrykk og miljøbelastning i hovedsak knytter seg til avfallshåndtering og indirekte utslipp fra produksjon av materialer. Også utslipp ved transport ble vurdert. Etter en konkret vurdering konkluderte innklagede med at det var «klart» at det ville gi en bedre klima- og miljøeffekt å stille kravene om avfallshåndtering og miljøledelse, enn å oppstille et tildelingskriterium om klima og miljø vektet med 30 prosent. I vurderingen har innklagede etter det opplyste lagt vekt på de tjenestene som skal utføres, forholdet mellom tjenesteyting og varelevering i anskaffelsen, og hvor tjenestene skal utføres rent geografisk.
- (34) Når det gjelder avfallshåndtering, har innklagede pekt på at det allerede er stilt strenge krav til leverandørene i avfallsforskriften og TEK17, og at det derfor er vanskelig å legge opp til konkurranse på dette punkt. Innklagedes egne rutiner går derimot lenger enn de forskriftsfestede kravene, og man har derfor ansett det som mest effektivt å oppstille et minstekrav om overoppfyllelse i tråd med disse rutinene. Innklagedes rutiner for avfallshåndtering og kildesortering er kommunisert til leverandørene som vedlegg til konkurransegrunnlaget. Når det gjelder kravet om miljøledelsessertifisering, fremgår det av konkurransegrunnlaget at et krav om ønskede sertifiseringer gir bedre effekt enn et tildelingskriterium om det samme.
- (35) Innklagede har forklart at det ble vurdert å oppstille et tildelingskriterium knyttet til materialproduksjon. Egne undersøkelser avdekket imidlertid at det kun var begrensede forskjeller i utslipp knyttet til produksjon av materialer som brukes i rør- og VVS-arbeider. Innklagede har i tillegg påpekt at leverandørene har svært liten mulighet til å påvirke materialvalg i mellomfaseprosjektet. Et tildelingskriterium om materialproduksjon ble derfor ansett å ha liten effekt.

- (36) Klager har påpekt at hvorvidt det anvendes nullutslippsbiler eller ikke ved gjennomføringen av kontrakten, vil ha en betydelig effekt på anskaffelsens klima- og miljøbelastning. Innklagede har forklart at et tildelingskriterium knyttet til transport, verken ble ansett relevant eller forholdsmessig i forkant av anskaffelsen. Det er pekt på at transport utgjør en svært liten del av anskaffelsen og at det på grunn av krav til geografisk nærhet er tale om korte transportavstander.
- (37) Klagenemnda viser til at formålet med anskaffelsen var å dekke oppdragsgivers kontinuerlige behov for VVS- og rørleggertjenester i form av både enkeltstående og sammenhengende oppdrag. Arbeidet måtte kunne utføres både i og utenfor normal arbeidstid, og omfattet også hasteoppdrag med krav om responstid på én time. I kravspesifikasjonen var det estimert et årlig behov for seks årsverk i avtaleperioden. Anskaffelsen omfattet imidlertid også tjenester til et mellomfaseprosjekt som i henhold til kravspesifikasjonen ville gi en periodevis økning av kapasitetsbehovet til tolv årsverk. Det må antas at arbeidende personell har behov for daglig transport til arbeidet, og videre at det er leverandørenes egne biler som utgjør transportmiddelet. Med unntak av kravet om én times responstid ved hasteoppdrag, er det ingen regulering av avstand og reisetid i kravspesifikasjonen. Ut fra de estimerte kapasitetsbehovene, må transport anses for å utgjøre en av anskaffelsens sentrale klima- og miljøbelastninger. Innklagedes etterfølgende begrunnelse har ikke sannsynliggjort at det er foretatt undersøkelser av markedets investeringer i miljøvennlig bilpark. Herunder er det heller ikke synliggjort at det er vurdert hvilke effekter som kan oppnås gjennom krav eller tildelingskriterier om nullutslippskjøretøy. Etter klagenemndas syn har innklagede dermed ikke sannsynliggjort at det er «klart» at det å stille krav i kravspesifikasjonen vil gi bedre klima- og miljøeffekt enn å oppstille et tildelingskriterium vektet med 30 prosent.
- (38) Klagenemnda har etter dette kommet til at innklagede ikke har sannsynliggjort at vilkårene for å stille krav i kravspesifikasjonen fremfor å vekte tildelingskriterier om klima og miljø med 30 prosent, er oppfylt, jf. § 7-9 (4).
- (39) Spørsmålet er så denne feilen medfører plikt til å avlyse konkurransen.
- (40) En oppdragsgiver har plikt til å avlyse en konkurranse dersom det er begått feil som kan ha påvirket deltakerinteressen eller konkurranseutfallet, og feilen ikke kan rettes på annen måte enn ved avlysning, se Høyesteretts avgjørelse i HR-2019-1801-A *Fosen Linjen*, avsnitt 85 med henvisning til EFTA-domstolens uttalelse i sak E-16/16, avsnitt 106.
- (41) Tildelingskriteriene har stor betydning for leverandørene når de vurderer hvorvidt de skal delta i konkurransen og når de utformer tilbudene sine. Både tildelingskriterienes innhold og vekt har betydning for hvilke prioriteringer leverandørene gjør for å utforme konkurransedyktige tilbud. Et tildelingskriterium om klima og miljø skulle minimum vært vektet med 30 prosent. Hvordan dette hadde påvirket tilbudsutformingen eller rangeringen av de innkomne tilbud, er det ikke mulig å vite. Feilen kan derfor ha påvirket konkurranseutfallet, og den kan ikke rettes på annen måte enn ved avlysning. Innklagede plikter derfor å avlyse konkurransen.
- (42) Klagenemnda har etter dette kommet til at innklagede plikter å avlyse konkurransen. På bakgrunn av denne konklusjonen, tar ikke nemnda stilling til partenes øvrige anførsler.

Tilbakebetaling av klagegebyr

- (43) Bruddet klagenemnda har konstatert, «*kan*» ha påvirket resultatet av konkurransen. Klagegebyret skal derfor tilbakebetales, jf. klagenemndsforordningen § 13.

Konklusjon:

Sykehusinnkjøp HF har brutt regelverket for offentlige anskaffelser ved at klima- og miljøhensyn ikke var anvendt som tildelingskriterium i samsvar med forordningen § 7-9 (2).

For Klagenemnda for offentlige anskaffelser,

Sverre Nyhus

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur